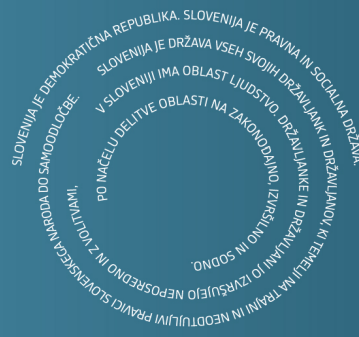

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 30. IZREDNA SEJA

(11. oktober 2010)

MANDAT
V
IZREDNA
SEJA
30

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejhinih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejhinih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejhini zapisi Državnega zbora. Sejhini zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejhini zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejhini zapisi Državnega zbora. 30. izredna seja (11. oktober 2010)

Pripravil: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt-Kavšek, mag. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2012

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 30. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDSTAVITEV PRORAČUNSKEGA MEMORANDUMA 2011–2012, PREDLOGA SPREMEMB PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2011 (DP2011-A), EPA 1318-V IN PREDLOGA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2012 (DP2012), EPA 1319-V

VSEBINA

Določitev dnevnega reda.....	5
1. točka dnevnega reda: PREDSTAVITEV PRORAČUNSKEGA MEMORANDUMA 2011–2012, PREDLOGA SPREMEMB PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2011 (DP2011-A), EPA 1318-V IN PREDLOGA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2012 (DP2012), EPA 1319-V.....	5
BORUT PAHOR	5
DR. FRANC KRIŽANIČ	10

Državni zbor V. mandat

30. izredna seja
11. oktober 2010

Predsedujoči: dr. Pavel Ganatarpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 11. oktobra 2010 ob 14.02.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:

Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 30. izredno sejo Državnega zbora Republike Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi drugega odstavka 58. člena ter drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: Melita Župevc, Andreja Črnak Meglič, Cvetka Zalokar Oražem, Anton Anderlič, Silven Majhenič, Anton Colarič, Anton Kampuš, Branko Marinič, Roberto Battelli, Miran Jerič, mag. Štefan Tisel, Rudolf Petan, Franci Kek in Aleksander Zorn.

Na sejo sem vabil predsednika Vlade, Boruta Pahorja, ministra za finance, dr. Franca Križaniča ter ostale predstavnike Vlade. Vse prisotne lepo pozdravljam.

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 30. izredne seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli s sklicem seje 5. oktobra 2010. Predlogov za širitev dnevnega reda nisem prejel. Državnemu zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem. Prehajamo na glasovanje. Poslanke in poslance prosim, da preverijo delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je samo 36 poslank in poslancev.

Glasovanje ni uspelo, zato bomo glasovanje ponovili. Ponovno prehajamo na glasovanje.

Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 35 poslank in poslancev.

Ugotavljam, da zbor ni sklepčen, zato ga prekinjam za 10 minut. Z novim glasovanjem bomo nadaljevali ob 14.12.

(Seja je bila prekinjena ob 14.02 in se je nadaljevala ob 14.12.)

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:

Spoštovane kolegice in kolegi!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo. Prehajamo na tretje glasovanje o dnevnem redu. Prehajamo na glasovanje. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 60 poslank in poslancev, za je glasovalo 41, proti nihče.

(Za je glasovalo 41.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 30. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PREDSTAVITEV PRORAČUNSKEGA MEMORANDUMA 2011–2012, PREDLOGA SPREMEMB PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2011 IN PREDLOGA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2012.**

Prehajamo na prvi del obravnave in sprejemanje Predloga proračuna Republike Slovenije za leto 2011 in Predloga proračuna Republike Slovenije za leto 2012 v Državnem zboru. Na podlagi tretjega odstavka 156. člena in osmega odstavka 166. člena Poslovnika Državnega zbora bosta predsednik Vlade in minister za finance predstavila proračunski memorandum, Predlog sprememb Proračuna Republike Slovenije za leto 2011 in Predlog proračuna Republike Slovenije za leto 2012. O tej predstavitvi ni razprave.

Besedo dajem predsedniku Vlade Borutu Pahorju, da predstavi navedene proračunske dokumente.

Prosim.

BORUT PAHOR: Hvala lepa. Spoštovani gospod predsednik, spoštovani poslanke, spoštovani poslanci!

Predloga obeh proračunov sta dokumenta takojšnje stabilizacije javnih financ in ustvarjanja pogojev, da napreduje začetno ekonomsko okrevanje in da dosežemo cilje, ki smo si jih zastavili. Da kasneje ne pozabim, že od prvega dneva mandata te vlade imamo dva cilja, in sicer da okrepimo konkurenčnost in socialno povezanost. To bi pomenilo, da se bo Slovenija po najhujši krizi po drugi svetovni vojni iz nje izvlekla močnejša kot skupnost, da ne bodo en sloj, ena generacija in ena elita privilegirani, drugi pa deprivilegirani, ampak da bo nam vsem skupaj uspelo kot skupnosti. Da bi ta stabilizacija uspela, je seveda nujna javnofinančna disciplina. Eden od pomembnih kriterijev pri nas doma in med našimi partnerji v Evropi je, da do leta 2013 spravimo proračunski primanjkljaj pod mejo 3 % BDP. V nasprotnem – in to, prosim, naj nihče ne sprejme kot grožnjo, ker to ni, ampak kot neko potrebno opozorilo, da bomo disciplinirani – nas čakajo sankcije, tako kot vse druge države, ki v tem ne bodo uspele.

Preden nadaljujem, bi vam rad kot predsednik Vlade povedal, da s kolegicami in kolegi govorim o njihovih razmerah, ki so ravno tako težke, o njihovih problemih in neuspehih, ki so jih deležni, tako uspehov kot neuspehov. Sloveniji gre relativno dobro. Vsi voditelji bi si želeli, da bi šlo vsem boljše, toda za enkrat je moderni svet še vedno v nekem obdobju nestabilnosti. Najhuje je za nami, tako na globalni ravni kot na nacionalni, ampak da bi imeli trdno zagotovilo, da bo pot gospodarskega okrevanja brez slehernih težav, tega zagotovila danes ne more dati nihče. Najpomembnejše pa je – kolikor se lahko pri tem zanesemo na okrevanje drugih, veliko je tudi v naših rokah –, da tisto, kar uspemo vzpostaviti kot močne stebre stabilne prihodnosti, tudi ohranjamo.

Predloga proračunov sta v skladu z izhodno slovensko strategijo. Smo med državami, ki so prve začela z uveljavitvijo izhodne strategije, in če boste pogledali semafor, boste lahko videli, da je Vlada končno med ostalim odpravila tudi nekaj, kar je bilo sicer značilno za slovensko politiko, in to je implementacijski deficit. Tisto, kar smo se namenili odločiti in uveljaviti, odločamo in uveljavljamo. Če je to stvar tudi tega visokega doma – in večina tega je –, bi se vam rad zahvalil, da smo tretjino predlogov in zakonov, ki so del izhodne strategije, že sprejeli. V tem smislu

sodimo med boljše države članice Evropske unije glede izhodne strategije. So tudi takšne, ki se izhodne strategije sploh še niso lotile, vztrajajo pri fiskalnih pomočeh, brez katerih ta hip sploh ne morejo živeti. Nam tega ni treba in smo v tem smislu v prednosti, ki jo je treba videti in negovati.

V skladu s slovensko izhodno strategijo, ki smo jo sprejeli letos februarja, v skladu s kombinacijo ukrepov ekonomske politike in strukturnih reform – kar je zdaj cilj predlogov obeh proračunskih dokumentov – želi Vlada okrepiti konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Če bi se moral danes ponovno odločati skupaj z mojimi kolegicami in kolegi, kot sem se moral ob začetku mandata odločiti, kaj moram storiti, ko je prišlo do naglega padca bruto domačega proizvoda zaradi zloma finančnih trgov, kasneje gospodarskih in socialnih kriz, vam bi rad povedal, da bi storil enako. Najprej in predvsem bi Slovenijo kot majhno in odprto skupnost socialno zavaroval. Ne zaradi socialnega miru, ampak zato ker bi hudo poslabšanje socialnih razmer med ljudmi ustvarilo takšno nezaupanje do kasnejših potrebnih sprememb, da mu nobena politika ne bi bila več kos. Mi smo to vzdržali, res je, da smo povečali za 44 % sredstev, ki so potrebne za socialne transferje, vendar se je to obrestovalo. To nam je omogočilo, da nismo brez kritik, ugovorov in dvomov, toda mislim, da smo brez strahu, in to se mi zdi najpomembnejše, kar Slovenija ima. Ne pravim, da ima prekomeren optimizem in prazno vero, ampak nima strahu, da smo se brez strahu lotili pomembnih strukturnih reform. To pa ne velja za vse države, za Slovenijo velja. To je velik dosežek. Ker smo okrepili socialno povezanost, se zdaj lahko lotimo okrepitve konkurenčnosti, in to je naloga številka 1 slovenske vlade v obdobju 2011–2012. Cilj, ki smo si ga zastavili, je ohraniti raven javnofinančnega dolga pod 45 % bruto domačega proizvoda. Tudi zato je eden od teh ciljev znižanje proračunskega primanjkljaja pod 3 %.

Naj samo povem – ne vem, koliko bom imel v nadaljevanju možnosti za to –, da je Slovenija, kar se javnega dolga tiče, daleč pod povprečjem držav Evropske unije, vendar je tisto, kar nas sme skrbeti, dinamika naraščanja tega dolga. Ta je bila zlasti po letu 2008 bistveno večja in se je okrepila v najtežjem letu 2009. Če želimo ostati pri tem cilju, ki sem ga navedel, pri številki pod 45 % BDP, potem moramo biti

izredno disciplinirani. Tisto, kar bomo vsi potrebovali, je železna disciplina, ki ima svoj smisel in cilj, in to je, da s to disciplino ohranimo in poženemo kondicijo slovenske ekonomije, zato da bo ta lahko predstavljala močne stebre socialne povezanosti.

Mi ne bomo povečali konsolidacije javnih financ s povečanjem davčnih obremenitev, naj bo to jasno in glasno povedano. Ne bomo povečevali davčnih bremen. Če hočemo to doseči – to pa ve vsak gospodar, ki se je kdaj ukvarjal z javnimi financami ali pa ne, da če v denarnico ne pride bistveno več dohodka, tudi iz denarnice, če se noče zadolževati, ne more dati bistveno več denarja –, bomo delali z javnim denarjem tako skrbno, kot vsak od nas skuša delati s svojim lastnim denarjem. Varčevati, pametno investirati in misliti na prihodnost.

Vsebinske cilje proračuna dosegamo tako, da prilagajamo izdatke razvojnim prioritetam. Programski proračun, ki ga tako uvajamo, nam, spoštovani gospe in gospodje, omogoča, da bomo programe, ki ne bodo dosegli zastavljenih ciljev – tudi taki so – sčasoma ukinjali in jih bomo prenehali financirati, s čimer bomo obdržali restriktivnost pri vseh politikah, javna sredstva pa bomo preusmerjali v razvojne in produktivne programe.

Politika javnofinančnih odhodkov v naslednjih 2 letih temelji na nujnih posegih v največje segmente javne porabe: prvič, v plače v javnem sektorju, drugič, v pokojnine in tretjič, v transferje. Da kasneje ne pozabim, gospe in gospodje, vsi ti ukrepi so začasne narave in imajo svojo razumno podlago. Začasne narave zato, ker so povezani z rastjo BDP oziroma z večjim ustvarjanjem, zato da se lahko da več, ne da bi se zadolževali. Ti restriktivni ukrepi bodo ukinjeni takoj, ko nam bo omogočeno, da bomo lahko brez tveganja kakšne zadolžitve za normalno servisiranje proračunske porabe dvignili blaginjo naših ljudi. Blaginja naših ljudi, gospe in gospodje, ni padla v letih 2009 in 2010 tako zelo, kot je terjala to žrtev gospodarska in finančna kriza. To je Vlada z instrumenti, ki sem jih že omenjal, ublažila. Ker pa to ne more trajati večno, moramo zdaj ravnati pametno in kolikor se da pravično – mislim, da je to pomembna kategorija, razdeliti ta bremena tako, da bodo vsi sloji, vse generacije primerno obremenjeni glede na krizo in da bomo lahko, kot sem rekel prej, vsi, ne samo nekateri, šli iz krize brez večjih

pretresov. Brez teh ukrepov, brez strukturnih reform, tukaj mislim tudi na pokojninsko in zdravstveno reformo, bi javni dolg naraščal od 0,75 do 1 % na leto. Že med leti 2015 in 2017 bi dosegli mejo 60 %, to je ta magična meja Evropske unije, javnega dolga v BDP. Namesto za razvoj, bi proračunski denar namenjali v glavnem za plačevanje obresti za dolgove. Imamo primere v Evropski uniji, ko to že opazujemo. Naj se ne zgodi, da bi prislovično varčni Slovenci zašli v tako situacijo. Na krizo smo odreagirali s fiskalnimi stimulusi, tako kot vse druge države, in dovolj zgodaj ugotovili kje so omejitve, če se nočemo zadolžiti zase in za naslednje generacije preko naših možnosti, da te fiskalne stimulse razumno obdržimo v mejah, in to nam za enkrat uspeva. Smo v eni situaciji, ko je seme, ki smo ga posadili v času največje krize, vzklilo. Zdaj je zelo pomembno, da vsi zelo tankočutno, pravilno odmerjeno zalivamo to seme, zato da bo vzklilo in obrodilo sadove. Ampak zaradi tega bo na eni strani potrebna železna disciplina na drugi strani pa ena tankočutnost, sposobnost za socialni dialog, za doseganje kompromisov in razumevanja, zakaj to počnemo. Ker to ne počnemo zaradi mene, mojih kolegic in kolegov, zaradi vas, ampak zaradi tistih, ki so nas izvolili in nam dali mandat. Počenjamo v skupno dobro. Samo za ilustracijo, če Vlada v teh dneh ne bi ukrepala z omejevanjem plač v javnem sektorju, da se izdatki z najmanj 4 milijard evrov do leta 2012 zvišajo za pol milijarde evrov, te pol milijarde mi ne moremo nadomestiti, razen z dolgom, ampak pazite, mi bi se zadolžili zato, da bi tekle normalne obveznosti države. To je nemogoče. Mi se lahko zadolžimo za investicije ali podobne stvari, ki bodo srednje ali dolgoročno prinesle dodano vrednost. Kratkoročno pa se lahko zadolžimo, da nekoliko ublažimo krizo samo kratkoročno. To smo storili in mi ni žal. Če bi se danes vrnil na začetek mandata, bi ponovil enako odločitev.

Spomnili se boste mojega inavguralnega govora leta 2008. Dejal sem, "za krizo ki nas čaka," pa takrat še nihče ni tako zelo glasno govoril o krizi. Celo sam sem govoril o gospodarski nestanovitnosti. Ni kriva prejšnja vlada, čeprav je treba priznati, da so tudi druge tako kot slovenska, tudi pri drugih vladah opažamo enake probleme. Menile so, da bo konjunktura, ki se je začela po začetku

novega milenija, trajala ad Calendas Graecas. Nihče ni bil pripravljen tudi po prvih znakih trkov na finančnih trgih v Združenih državah na tako krizo, kot jo je kasneje svet doživel. Kljub temu se je denar, ki se je še vedno stekal – čeprav v letu 2008 že čedalje manj, iz kvartala ali za kvartal manj, kar je bil znak za to, da se nam obeta nekaj slabega –, še vedno porabljal za to, da smo živeli bolje. Hočem samo reči, da si morate misliti, kako težko delo smo imeli v lanskem letu in ga imamo še v tem letu. Ampak v tem postaja to delo tudi že lepše, ker je pospremljeno z rezultati naših odrekanih v prejšnjem letu, kako je bilo težko voditi državne posle v letu 2009, zlasti javnofinančne, ko je strmoglavil BDP za 9 % in več. V sorazmerju na, recimo, 2 leti prej, ko je bil okrog 7 %. Iz tega se moramo nekaj naučiti, vsi skupaj. Vlade pridejo in gredo, tradicija razumnega in gospodarnega odločanja o javnih financah pa se mora v tej državi prijati, ker se mi zdi, da to ustreza tudi značaju naših ljudi. Mi smo prislovično gospodarni ljudje, za svoj denar želimo pošteno delati in želimo živeti za človeka dostojno življenje. To velja za posameznika in to mora veljati za nacionalno skupnost.

Tisto, kar sem prej povedal in ni problem prejšnje vlade, ampak je problem te vlade, da smo morali zaradi znanih razlogov pospešiti rast javnega dolga, je problem, ki ga mora ta vlada prepoznati, da bi ga lahko sankcionirala, in zato so odločitve, ki so predlagane. Ni bilo možnosti, da bi se bolj ali manj izognili temu, razen če ne bi bliskovito in hitro kršili socialnih pravic. Toda še danes, ko nekatere najjavljamo in so plod temeljitih tehtanj, predmet socialnih dialogov in morda celo sporazumov, ko se kriza dejansko vidi, se postavlja vprašanje, ali je res nujno delati reze v proračunskih postavkah. Središčni cilj, gospe in gospodje, fiskalne izhodne strategije je omejitev višine dolga navzgor oziroma določitev njegove relativne višine na sedanji ravni in nič več. To je vzdržan dolg, zaradi katerega nas ne bo bolela glava ne ob koncu tega mandata in ne ob koncu naslednjega mandata, v katerem bo kdorkoli že odgovoren za vodenje javnih financ v naslednjih letih. Fiskalna konsolidacija, ki je osnova te razprave in ki ji bomo pričeli v naslednjem mesecu, je sestavljena iz 3 komponent. Prvič, do konca letošnjega leta bomo umaknili vse fiskalne

ukrepe, ki neposredno vplivajo na gospodarstvo. Tudi glede tega smo v tisti tretjini evropskih držav, ki gredo v to tveganje, imenujem ga razumno tveganje. Rekel sem, ne da gredo države iz področja fiskalnih stimulusov, nekatere ostajajo tam, ker drugače ta trenutek ne morejo preživeti. Ampak ravno v tem se bo videla paleta uspehov in neuspehov znotraj Evropske unije med državami, ko bo te krize, recimo, v naslednjih 3 ali 4 letih konec v takem obsegu, kot ga poznamo danes. Danes je splošna napoved, da naj bi se gospodarska rast šele v letu 2013/2014 okrepila na bolj trdnih 3 % in več. Proračunski prihodki bodo tako v letu 2011 znašali 8 milijard in 284 milijonov evrov, kar je samo 248 milijonov več kot v letu 2010. Odhodki bodo znašali 10,20 milijarde evrov, kar je približno odstotek BDP, to je približno 357 milijonov evrov manj, kot v sprejetem proračunu za isto leto in realno pol odstotka manj kot letos. V primerjavi s prej sprejetim proračunom za leto 2011 se torej tako rekoč znižujejo vse kategorije odhodkov razen investicijskih odhodkov in investicijskih transferov. To je strašen fiskalni napor. Uspeli bomo samo z železno disciplino.

Z rebalansom državnega proračuna za leto 2010 smo že znižali odhodke za 600 milijonov evrov, zato ta vlada dobro ve za težave, ki jih pomenijo take odločitve. Vendar smo te odločitve sprejeli v času, ko je BDP strmo padal, letos bomo končali leto s približnim odstotkom gospodarske rasti. Nezaposlenost, s katero ima velika večina – tudi tisti, ki so nekoliko uspešnejši glede dinamike preseganja krize držav – velike težave, Slovenija pa ves čas krize ni imela tako velikih težav. Ne rečem, da to ni bil problem, toda nikoli ni bil glavni problem. To se mi zdi pomembno. Nenazadnje kot vemo, je zaposlitev steber socialne varnosti posameznika in njegove družine. To, da smo v najtežjih časih zdržali pri 7 % ali nekaj čez 7 % in da zdaj nezaposlenost kot problem pada, to štejem za velik uspeh naše politike. Ne rečem, da niso bile narejene kakšne napake, da niso bile zamujene kakšne priložnosti. Po bitki bo zelo lahko biti general in bo treba narediti neko inventuro, ker izgleda, da ta kriza ne bo zadnja. Če bo čas, bomo o tem nekoliko kasneje.

Tudi za leti 2011 in 2012 je predvideno dodatno znižanje za 600 milijonov evrov. Ker rebalans za leto 2010 v

veliki meri posega na področje investicij, smo krčenje proračunskih odhodkov za prihodnje 2 leti usmerili izključno na tekočo porabo. Stroške za blago in storitve bomo realno znižali za slabih 5 %, maso sredstev za plače za dobrih 5 %, transfer v pokojninsko blagajno se bo realno znižal za poltretji odstotek, sredstva za prejemke posameznikov se bodo realno povečala za dober odstotek. Da bo našeto dosegljivo, je Vlada, kot veste, predlagala interventni zakon, ki predvideva časovno zamrznitev dosežene višine vseh prejemkov iz javnofinančnih blagajn. Vedeti moramo, ker verjamem, da bo o tem tekla beseda, da povečevanja števila zaposlenih v javni upravi ni bilo. V celotnem javnem sektorju naletimo na ta problem, ampak lahko si mislimo, da so nastali problemi, ki jih je kriza povzročila in smo jih lahko servisirali samo z dodatnimi zaposlitvami. Sem in tja nam ni uspelo, kljub naporom – tukaj so ministri, ki so si za to prizadevali – s prerazporeditvami znotraj, potrebovali smo tudi nove ljudi.

Da ne bom predolg, da dam besedo tudi ministru za finance za natančnejšo pojasnitev posameznih postavk, bi rad povedal, da je med prioritetskimi politikami povečevanje sredstev za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in informacijsko družbo za 219 milijonov evrov, za trg dela za 191 milijonov evrov, za podjetništvo in konkurenčnost za 112 milijonov evrov, za izobraževanje za 64 milijonov in za promet za 59 milijonov evrov. Če ponovim, proračunski primanjkljaj bo zaradi nižjih proračunskih prihodkov v letu 2011 znašal 1,69 milijarde evrov ali 4,5 %. Spomnili se boste, da sem lansko leto, kakšen mesec kasneje kot oktobra v nepredvidljivem času rekel: "Cilj politike vlade, ki jo vodim, je, da bi imeli konec leta 2010 približno 1 % gospodarsko rast." Bila je zelo drzna napoved, vendar je bila mogoča ob določenih predpostavkah tiste železne discipline, o kateri sem govoril. Drugič, da bi bila nezaposlenost na ravni 7 % – taka utegne biti za božič letošnjega leta – morda celo nižja in da proračunski primanjkljaj ne bo nad 5 %. Če boste poslanke in poslanci sprejeli ta proračun, bomo tudi ta tretji velik cilj dosegli. Kaj dosežemo s sprejemom obeh proračunov? Stabiliziramo gospodarstvo, omogočimo rast, omogočimo nova zaposlovanja, posledično omogočimo večjo socialno povezanost in večjo blaginjo naših ljudi. Ni

mogoče pričakovati, da bo ta iz leta v leto odskakujoče rasla, tako kot se je morda dogajalo leta prej. Nikjer v modernem svetu tega ni. Naslednja leta se bomo srečevali z gospodarsko rastjo med 1 in 3 % in ne bistveno več. So pa dinamična in rastoča gospodarstva, ki beležijo med 10 in 13 % stopnjo gospodarske rasti.

Jaz sem se pogovarjal z nekaterimi voditelji prejšnji teden v Bruslju. Tisto, kar mene skrbi kot predsednika vlade neke moderne družbe, ki je razvila občutek ne samo za gospodarski napredek, ampak tudi za socialno povezanost in zavedanje, da so nekje meje našega vtikanja v naravo in da jo moramo ohranjati, je to, da naš koncept trajnostnega razvoja v njihovih deželah ne naleti na enako odprta ušesa kot pri nas. Slovenija je socialna država, Evropa je socialna družba. Te države ne razmišljajo v istih kategorijah. V tem globalnem svetu je zdaj konkurenčnost in tekmovalnost na njihovi strani. Ampak, če moramo izbirati – in to je naša izbira –, ne moremo izbrati, kot je rekel nekdo, časa, v katerem živimo, lahko pa izberemo način, kako ga bomo živeli. Potem se moramo mi ne samo za leto ali dve, ampak morda za celo generacijo, odločiti, ali bomo zasnovali družbo, ki bo hkrati vodila skrb za gospodarski razvoj, za socialno povezanost in za ohranitev okolja, ali pa bomo v surovi tekmi s tekmeci, ki jih ta koncept ta hip ne prepriča, popustili pri kakšnem od teh treh elementov trajnostnega razvoja. Jaz ne bi sprejel takšnega izziva. Mi moramo uspeli, kolikor lahko uspemo s takšnim konceptom. Vse drugo bo pomenilo, da pustimo neke sanje, ki smo jih sanjali kot Evropejci in kot Slovenci, absolutno na cedilu. Ne znam si predstavljati, kako bo izgledala prihodnost naših otrok.

Na koncu, spoštovani gospe in gospodje, pa ena stvar, ki sem jo prebral v govoru Georga Osborna, britanskega finančnega ministra – zdi se mi, da je tako; veste, da nerad citiram, ampak tokrat se nisem mogel upreti tej skušnjavi –, ki je imel, tako kot bo imel malo kasneje govor naš finančni minister, pred časom nastop v britanskem parlamentu. Rekel je nekaj, kar se mi zdi, da sam ne znam boljše povedati. Pravi, citiram, "v zadnjih desetih letih smo videli, da je več denarja brez reform recept za neuspeh, manj denarja brez reform pa bi bil recept za katastrofo," konec citata. Mislim, da se boljše ne da povedati tega, kar predlaga sedanja vlada.

Na koncu, če mi bo predsednik Državnega zbora to dopustil, mi dovolite povleči neko alternativo med tekom in politiko. Ko sem včeraj šel na trening in tekel daljšo razdaljo, sem razmišljal o tem, da obstaja neka paralela med tekom in reševanjem zlasti kriznih obdobj v politiki. Ves čas teka imate odločitev pred seboj, kdaj se boste iz zavetrja vaših tekmecev umaknili in tvegali pobeg do zmage. Če narobe izberete čas, vašo sposobnost, sposobnost vaših tekmecev, ste izgubili. Če izberete pravilen čas, ste zmagali. Ta proračun je ta poskus zaleta za zmago te skupnosti. Jaz bi prosil ta parlament, da sprejme to naše tveganje, da verjetno burno razpravlja o tem dokumentu, ampak ga na koncu sprejme. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Besedo dajem ministru za finance dr. Francu Križaniču za dodatno predstavitev proračunskega memoranduma 2011–2012, Predloga sprememb Proračuna Republike Slovenije za 2011 ter Predloga proračuna Republike Slovenije za leto 2012.

Prosim.

DR. FRANC KRIŽANIČ: Hvala lepa. Spoštovani predsednik, spoštovane poslanke in poslanci, kolegi!

Dovolite, da na kratko predstavim strukturo načrtovanega proračuna v naslednjem letu. Gre za spremembe novega proračuna za leto 2012, ki je prva iteracija, zelo varčevalna, kot je poudaril premier.

V kakšnih okoliščinah načrtujemo ta proračun? Živimo v obdobju po krizi, v obdobju, ko kriza ni več na svojem dnu, se pravi da se gospodarstvo vzpenja na svetovni ravni. Vzpenja se, zato ker je prilagojena, koordinirana in antirecesijska politika, vzpenja se tudi pri nas. Industrijska proizvodnja se vzpenja hitro, bruto domači produkt počasneje in v drugem letu ne eden in ne drugi še ne bosta v celoti dosegla ravni izpred krize, obenem pa imamo tudi sorazmerno stabilno okolje. Vzpostavili smo razmerje, v katerem je zunanjatrgovinska menjava, se pravi izvoz blaga in storitev, večja od uvoza blaga in storitev, se pravi zopet se vračamo v stare tire malega in izvozno usmerjenega gospodarstva. Bilanca tekočih transakcij bo negativna zaradi repatriacije dobičkov in odliva tako

imenovanih faktorskih dohodkov, vendar to je del malega odprtega gospodarstva in sama po sebi ne kaže tako perečih strukturnih problemov. Seveda pa kaže, da je treba vztrajati tudi na tem, da sedeži podjetij ostajajo pri nas in da se dobiček izteka v naše makroekonomske tokove.

Poleg zunanjega ravnotežja imamo obvladano tudi notranje ravnotežje, inflacija je nizka, vrti se okoli 2 %, kar je tudi cilj Evropske centralne banke. Svetovna kriza je, gledano od daleč in gledano z vidika načrtovanja proračuna za naslednji 2 leti, dosegla svojo tretjo fazo. Prva je bila klasična finančna kriza. Zelo huda napaka stečaja Lehman Brothers. To je bila realizacija systemskega tveganja, kot se temu reče. Ker sem zadnjič 45 minut razlagal, ne bom ponovil teorije, kaj se je zgodilo. Potem je sledil pričakovan globok vpliv na realni sektor, ker je prišlo do zloma finančnega sistema, padca povpraševanja. Sledila je reakcija ekonomskih politik z ekspanzivno fiskalno politiko. Zdaj smo v tretji fazi, to je sanacija javnih financ. Ta se odvija v skladu z načinom gospodarjenja v sodobnem svetu, ki je hiper informatiziran, kjer pričakovanja izjemno vplivajo na odločitve, bolj kot sama realna gibanja, kjer je že podobnost nekih problemov dovolj, da pride do reakcij trgovinskih partnerjev, kreditorjev in tako naprej, ne da bi sploh prišlo do kakšnih motenj, ampak se motnje povzročajo že iz samega strahu, da nekdo ne bo poplačal. V teh razmerah je seveda stabilnost javnih financ postala ena od temeljnih ciljev. Temu prilagajamo tudi varčevalna proračuna za naslednji 2 leti. Temu smo prilagodili tudi rebalans proračuna v tem letu, dodajamo jasen signal, da smo stabilna družba, ki je sposobna varčevati na način, ki nas vendarle ohranja socialno povezane in razvojno usmerjene. Se pravi, da ne izgublamo kompasa, ampak še vedno vztrajamo na politikah, ki vodijo v razvojni preobrat in v varnost naših državljanov in državljanek.

Nimam dovolj časa, da bi se spustil v dileme vzpostavljanja javnofinančnega ravnotežja na celotni Evropski uniji, vendar bodo nekje morali neka povpraševanja spodbujati. Mi pričakujemo, da to ne bodo ta mala odprta gospodarstva, kot smo mi, ampak na ravni večjih gospodarstev pa bo treba nekoliko olajšati vzpone, da bo povpraševanje vendarle teklo. V obratnem

primeru bo sledil nov paket ukrepov v naslednjem letu, to ni nobenega dvoma.

Vendar tu smo, kjer smo. Zdaj se gibljemo v teh 2 osnovnih parametrih. Prvi je makroekonomska rast, ki je še nedosežena raven 2008, se pravi, da so omejene razmere in sredstva. Druga je signal trgov, da smo sposobni varčevati in obvladovati svoje javne finance in ob tem vzdržati obe glavni temeljni smeri naše politike – socialno kohezivnost in razvojno usmerjenost.

Državni proračun za leto 2011 je bil sprejet že konec leta 2009 ob bistveno drugačnih makroekonomskih izhodiščih in predvsem bistveno drugačni fiskalni kapaciteti državnega proračuna. Javnofinančna situacija, v kateri se je tudi predvsem zaradi finančne in gospodarske krize znašla Slovenija, je zelo zmanjšala naše javnofinančne prihodke. Davčni prihodki bodo v letu 2011, to se pravi naslednje leto, še vedno nižje od tistih, ki so bili pobrani leta 2008, in to kar za 920 milijonov evrov. Drugo leto načrtujemo za 920 milijonov evrov manjše javnofinančne prihodke kot v letu 2008.

Ne morem mimo dejstva, da je na nižje javnofinančne prihodke poleg krize vplivala tudi zadnja davčna reforma. Tudi tokrat ne morem mimo dejstva, da znižani fiskalni kapaciteti niso sledile ustrezne reforme, ki bi znižale tudi odhodke. Od tod ta morda tudi boleča odrekanja oziroma zmanjšanja pričakovane rasti.

Proračunski primanjkljaj, kot razlika med prihodki in odhodki državnega proračuna, bo leta 2010 po naših zadnjih ocenah znašal 1,8 milijarde ali 4,9 BDP, to je letos in to so vse štiri blagajne skupaj. V letu 2011 se bo proračunski primanjkljaj skladno s predloženimi spremembami proračuna znižal za 0,4 % BDP na 4,5 % BDP, v letu 2012 pa še za dodatne 0,9 % točke in bo znašal 3,6 % BDP. Ob fiskalnem pravilu in sorazmerno stabilni porabi bo na znižanje primanjkljaja vplivala zlati pričakovana rast prihodkov danih davčnih stopnjah skupaj s konjunkturo.

Proračunski prihodki bodo znašali 8,3 milijarde evrov, kar je pol milijarde evrov manj od načrtovanih prihodkov v že sprejetem proračunu za leto 2011 in 0,3 milijarde evrov več, kot znaša ocena realizacije celotnih proračunskih prihodkov za leto 2010. Odhodki državnega proračuna bodo skladno s predloženimi spremembami v letu 2011 znašali 10 milijard evrov, to je

zgornje limitirano fiskalno pravilo, kar je 400 milijonov evrov manj kot v sprejetem proračunu za leto 2011. Pri tem pa se znižujejo vse kategorije odhodkov.

Umarjeva jesenska napoved gospodarskih gibanj je nekoliko spodbudnejša od spomladanske. Gospodarska rast bo letos, se pravi 2010, predvidoma 0,9 %, kar je 0,6 % nad pomladansko napovedjo. V letu 2011 bo gospodarska rast še večja, in sicer bo 2,5 %. Razmere na trgu dela pa se prilagajajo s časovnim zamikom, zato pričakuje v letu 2011 Umar zgolj umirjanje razmer.

Pri napovedovanju prihodkov za leto 2011 in 2012 smo izhajali iz ocene dejanske realizacije letošnjih prihodkov, upoštevali jesenske napovedi Umarja, oceno in sprejete spremembe davčnega sistema. V Predlogu sprememb Proračuna Republike Slovenije za leto 2011 tako načrtujemo 8 milijard 329 milijonov evrov prihodkov, v tem 6 milijard 766 milijonov evrov davčnih prihodkov, 469 milijonov evrov nedavčnih prihodkov, 35 milijonov evrov kapitalskih prihodkov, donacij in transfernih prihodkov ter milijardo 59 milijonov evrov sredstev iz proračuna Evropske unije.

Na odhodkovni strani državnega proračuna je najprej treba poudariti, da je v letošnjem letu kar nekaj novosti. Zelo resno smo se lotili priprave tako imenovanega programskega proračuna, zato boste mogoče najprej začudeni in presenečeni ob listanju in pregledovanju letošnjih proračunskih dokumentov. Predvsem so razlike pri obrazložitvah. Veliko truda je bilo vložene v določanje ciljev in kazalnikov. Zavedamo se, da letos prav gotovo še ni vse popolno, vsekakor pa je narejen precejšen napredek, ki ga bomo morali v naslednjih letih še nadgrajevati. Vse države, ki so se lotile programskega načrtovanja proračuna, so za popolno uveljavitev potrebovale več let in tudi mi ne bomo nobena izjema. Vsekakor pa so postavljeni temelji, da bodo odločitve v prihodnosti, kaj in kako financirati z javnim denarjem, kot je omenil že premier, mogoče lažje in bolj transparentne. Odhodki državnega proračuna so razdeljeni in prikazani po 16 razvojnih in državotvornih politikah. Skozi te politike se seveda izražajo in izkazujejo tudi prioritete te države. Pri tem je pomembno omeniti, da je vpliv na strukturo tudi v prioritetah, ki jih postavlja proračunsko načrtovanje

sredstev, ki so črpana iz Evropske unije. Od tod velik poudarek na investicijah, ki so prioritete v proračunskih programih porabe Evropske unije. Zato se nekatere od teh investicij ne krčijo, ampak nadaljujejo v nezmanjšani meri. Tukaj smo se orientirali – in mislim, da se bomo v bodočnosti morali še bolj – predvsem na spodbujanje razvoja mehkih faktorjev, znanja, spodbude uvajanja novih podjetij, tehnologiji in pristopov ter na izboljšanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, ki stečajno politiko take spodbude več ne more dobiti, cenovno pa je praktično zelo težko takšne spodbude generirati. Naša prihodnost je vztrajati na izgradnji družbe znanja, ki je sposobna plasirati takšne dobrine na svetovni trg, da lahko financira sorazmerno visok življenjski standard.

Vesel sem, da lahko rečem, da je socialna varnost še vedno največja prioriteta te vlade in naše celotne države. Največji delež odhodkov državnega proračuna se tudi v letu 2011 namenja za politiko socialne varnosti, in sicer 2,5 milijarde evrov. Tudi povečanje odhodkov v primerjavi z letom 2008, katerega osnova se meri z usmerjenostjo politike te vlade, pokaže, da se najbolj – za 430 milijonov evrov ali 21 % – povečujejo odhodki, namenjeni za socialno varnost. Vse to kaže na to, da se kljub predvidenim ukrepom ne posega v pridobljene pravice oziroma te pravice se ne zmanjšujejo, ampak se omejuje njihovo rast, ki je ob danih in omejenih javnofinančnih virih ne moremo financirati. Da bo Slovenija lahko ostala socialna država, bo treba naše gospodarstvo okrepiti in mu omogočiti boljšo konkurenčnost, našim državljanom in državljanom pa dobro in kvalitetno znanje, s katerim bo to moč doseči.

Odhodki, ki so namenjeni politiki za visoko šolstvo, znanost, tehnologijo in informacijsko družbo, se v letu 2011 v primerjavi z letom 2008 povečujejo za 220 milijonov evrov ali za 45 %. Zanje bo v letu 2011 namenjenih 707 milijonov evrov, nekoliko več kot letos, vendar povečanje na letošnjo raven ni bistveno. Odhodki proračuna, namenjeni politiki trgu dela, se v letu 2011, če jih primerjamo z letom 2010, sicer znižujejo, kar je logična posledica umika protikriznih ukrepov, kljub temu pa se v primerjavi z letom 2008 sredstva za ta namen povečujejo za omenjenih – premier je že o tem govoril – 191 milijonov evrov ali za 100 %. Sredstva za politiko podjetništva

in konkurenčnosti se v primerjavi z letom 2008 zvišujejo za 112 milijonov evrov ali 44 %, zelo se povečujejo tudi glede na letošnje leto, saj omogočamo nove razpise sredstev, ki so črpani iz Evropske unije. Tako bo za to zelo pomembno politiko v letu 2011 namenjenih 370 milijonov evrov. Tudi sredstva za politiko izobraževanja in športa se povečujejo, in sicer za 60 milijonov evrov, glede na leto 2008, in tudi predvidena sredstva za politiko prometa ter prometne infrastrukture se povečujejo za 60 milijonov ali 10 % glede na leto 2008.

Spoštovane gospe in gospodje! Ob letošnjem proračunu največkrat omenjene besede letijo na ukrepe, ki so potrebni, da je lahko državni proračun socialen in hkrati razvojno naravnani. Velikokrat sem že omenil, da s predlogom interventnega zakona ne ukinjamo nobene pravice, ampak omejujemo zgolj njihovo rast za naslednje leto, nato pa bomo s postopnim sproščanjem v skladu s socialnim partnerstvom zagotovili tudi realno povečanje transferjev, plač in podobno. Verjetno je prav, da smo pri varčevanju udeleženi vsi, ki smo prejemniki javnih sredstev.

Na koncu naj še enkrat poudarim, da sta proračuna, ki sta pred vami, rezultat kompromisa medsebojne uskladitve socialnega in razvojnega, da se proračunski primanjkljaj znižuje, in sicer bo v letu 2011 znašal 4,5 % za vse 4 blagajne – proračun v ožjem smislu, pokojninsko, zdravstveno blagajno in blagajno občin; v letu 2012 pa 3,6 %, če bo rast dejansko tako počasna, kot jo zdaj predvidevamo, sicer bodo razmere boljše. Z nižjim proračunskim primanjkljajem se manj povečujejo tudi stroški, povezani s servisiranjem in odplačilom dolga. Še enkrat poudarim, da se z ukrepi, ki so vključeni v državna proračuna, ne ukinja nobene že pridobljene pravice.

Spoštovane gospe in gospodje, želim in verjamem, da boste proračuna za leti 2011 in 2012 podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

S tem je predstavitev Proračunskega memoranduma 2011–2012 in Spremembe proračunov Republike Slovenije za leto 2011 ter Predloga proračuna Republike Slovenije za leto 2012 končana.

Predsedniku Vlade, Borutu Pahorju in ministru za finance, dr. Francu Križaniču se zahvaljujem za predstavitev.

Z današnjo predstavitevijo začne teči rok za vlaganje amandmajev k Predlogu sprememb proračuna Republike Slovenije za leto 2011 in Predlogu proračuna Republike Slovenije za leto 2012.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Zaključujem tudi 30. izredno sejo Državnega zbora.

Obveščam vse članice in člane Odbora za delo, družino in socialne zadeve in invalide, da se bo 19. nujna seja odbora začela čez 15 minut v veliki dvorani na Tomšičevi. Hvala lepa. S tem zaključujem sejo.

Seja se je končala 11. oktobra 2010 ob 15. uri.

INDEKS GOVORNIKOV

K

KRIŽANIČ, DR. FRANC10

P

PAHOR, BORUT5